

Kmečka trgovina

Gospodarski sporazum

Naši novi notranji ureditvi se posveča vsa pažnja. Toda nič manj važna ni gospodarska ureditev, za katero se pa morajo brigati gospodarski krogi. Izkušnje uče, da noben gospodarski stan ni tako močan, da bi mogel sam kaj gotovega ukreniti ali pa uspešno delovati. Zato je potrebno, da se tudi razni gospodarski stanovi, oziroma organizacije, ki posamezne stanove predstavljajo, dogovorijo in posvetujejo, kako bi se dalo na gospodarskem polju skupno delovati v korist splošnosti. Brez dvoma bi se s tem olajšalo gospodarskim stanom življenje in delovanje, ker bi padle ovire, ki onemogočajo danes gospodarstvu večji razmah. Kakor se politiki dogovarjajo za ureditev političnega življenja, tako bi se morali gospodarski ljudje dogovarjati za ureditev našega bodočega gospodarskega življenja. Tak gospodarski sporazum, posebno kar se tiče gospodarstva med posameznimi pokrajinami, bo po uvedbi samouprav bolj potreben kot kdaj prej, kajti treba bo urediti gospodarsko dopolnjevanje med posameznimi pokrajinami. Nobena pokrajina v državi nima vsega kar rabi in ravno radi tega je gospodarski dogovor v svrhu gospodarskega dopolnjevanja prvenstveno potreben. Z izvajanjem sporazuma bo nastalo mnogo novih gospodarskih problemov, katere bo možno rešiti le, če bo med gospodarskimi ljudmi in stanovi složno naziranje v rešitvi teh vprašanj. Doalej je bilo vse gospodarstvo prepuščeno večinoma zgolj naključju. Z novo notranjo ureditvijo države to ne bo več mogoče. Zato je treba misliti na ureditev gospodarskih vprašanj najprej v vsaki pokrajini posebej in končno med posameznimi pokrajinami. Le na ta način bomo imeli od nove notranje ureditve države tiste koristi, katere pričakujemo. Brez gospodarskega sporazuma bomo pa ostali le na pol poti.

Kako se postopa z našimi jajci v tujini?

Iz Slovenije izvažamo velike množine jajc v Nemčijo in zapadno Evropo. V Nemčiji n. pr. vsako jajce, preden gre v promet, presvetlijo, sortirajo in žigosajo. V najnižji razred D spadajo jajca, ki tehtajo 50 gramov, v razred C s 55 g, v razred B s 60 g, v razred A s 65 gramov. Jajca, ki niso sveža, se izločijo. Za popolnoma sveža se smatrajo ona jajca, katerih prazni prostor je v sredini visok največ 5 mm, ona jajca, v katerih je srednji zračni prostor višji kot 10 mm, pa ne smejo v promet. Na sličen način, kakor v Nemčiji, se postopa z našimi jajci v Švici, Franciji, Belgiji in vseh drugih državah, kamor izvažamo jajca. Iz opisane je razvidno, kakšni strogi kontroli so podvržena naša jajca na tržiščih po drugih državah. Radi tega moramo paziti, da bomo spravljali v promet res neoporečna jajca, posebno ker se moramo na svetovnih tržiščih boriti z dansko in holandsko konkurenco, ki na kakovost jajc polaga največjo pažnjo.

Gospodarske zanimivosti

Borba za romunski petrolej. Po nemško-romunski trgovski pogodbi, ki je za Nemčijo zelo ugodna, ker je Nemčija s tem postala glavni činitelj romunskega gospodarstva, še ni končana borba za romunski petrolej. Glavni petrolejski vrelci v Romuniji so namreč še vedno v rokah Francozov, Angležev in Holandcev. Možnost izkoriščanja novih petrolejskih vrelcev, do katerih ima Nemčija po novi pogodbi z Romunijo pravico, so prav malenkostne. Nemčiji, ki v primeru vojne rabi okrog 15 milijonov ton petroleja, je onemogočena tudi uporaba mehiškega petroleja, kjer so jo izrinile Združene države Severne Amerike in Anglija. Radi tega so Nemci toliko pritiskali na Romunijo, da si zagotovo vsaj romunski petrolej, kar so jim pa Angleži in Francozi spet preprečili s tem, ko so posest romunskih petrolejskih vrelcev, ki so v njihovih rokah, zaščitili z jamstvom romunskih mej. Odtod tako velika nervoznost Nemčije in z njo vred Italije.

Podeljevanje semenja. S podeljevanjem semen, cementa itd. od strani oblastev se godi navadno tako, da tisti, ki kaj ima, še dobi, kdor pa nič nima, nič ne dobi. Ni pa to samo pri nas. Isto se godi tudi na Hrvaškem, kjer se je letos podeljeval holandski krompir za seme, posebno po nekaterih krajih Like. Tamkajšnji prebivalci so se nad takim postopanjem pritožili, ne ve se pa, kakšen bo uspeh pritožbe.

Dotok zlata v Ameriko se je v marcu dvignil od 15 milijonov dolarjev na 75 milijonov dolar-

jev. Zlato spravljajo iz Evrope v Ameriko razni petičniki, predvsem judje, katerim postajajo v raznih evropskih državah tla pod nogami zelo vroča.

Cene goveje živine

Biki. Cene plemenskih bikov na plemenskem sejmu v Pakraški Poljani na Hrvaškem so bile zelo visoke. Prodajalo se je zna čez ter so se posamezni biki prodajali od 4000 do 8000 din. Sem je priredila živinorejska selekcijska organizacija v Pakracu. — Biki za klanje so se pa prodajali povprečno 3—4 din kg žive vage.

Volli. Debeli v Mariboru največ 4.50 din kg, v št. Jurju pri Celju 5.50 din, v Ljubljani 5 din. Prav takja je bila cena volom tudi po drugih sejmih. Poldebili volli so se prodajali 3.50—4.50 din kg žive vage.

Krave, prvovrstne (debele, plemenske) v Mariboru do 4.50 din kg in prav tako po drugih sejmih, izjemno v Kranju, kjer so dosegle 5 din. Krave za klobasarje so pa imele ceno 2.50—4 din kg žive vage.

Telice. Maribor do 5 din kg, v Kranju pa do 5.50 din. Najnižja cena je bila 3.50—4 din kg.

Teleta. Maribor 5—6 din, Ljubljana 6—7 din, Kranj 6.50—7 din kg žive teže.

Svinje in drobnica

Plemenske. Na sejmu v Mariboru ni bistvene razlike od zadnjega poročila. V Litiji so bili mladi pujski, 6 tednov stari, po 150 din glava, v Kranju 7—8 tednov stari 180—220 din.

Pršutarji. Dolenji Logatec 7 din, Ljubljana 7.50 do 8 din, Kranj 7.50 din kg žive vage.

Razgovori z našimi naročniki

Sprejem v gluhozemnico. Z. J. Za zaprosena pojasnila se obrnite na upravo gluhozemnice v Ljubljani.

Pojasnilo glede skrajšanega roka. M. K. B. 69. Vi ste služili polni rok, Vaš prvi in drugi sin tudi polni rok, tretji sin je bil za vojaško službo nesposoben, sedaj služi četrti sin, ki je tudi potrjen za cel rok. Vprašate, ali bi lahko dosegli za četrtega sina skrajšan rok, ker ste Vi in Vaša žena nad 60 let stara. Ker imate na posessu še petega sina, ki je že 19 let star, ne bi mogli doseči skrajšanega roka za četrtega sina iz golega razloga, ker ste nad 60 let stari in ga potrebujete za obdelavo posestva. Pač pa mu pritiče pravica do skrajšanega roka, ker sta prva dva sinova služila polni rok, tretji pa ni izrabil pravice do skrajšanega roka. Prošnjo je vložiti pri pristojnem vojaškem okrožju ter ji priložiti družinsko polo (nekolikovano) ter vojni ispravi prvega in drugega sina.

Majstrov borci. A. F. Pripravlja se uredba o Majstrovih borcih, odnosno ugodnostih, ki bi naj jih dobili. V njej bodo določeni pogoji, pod katerimi bo posameznik priznan za Majstrovega borca. Pravijo, da bo določen kot skrajni datum 24. maj 1919, do katerega je bilo treba vstopiti med borce.

17 letni hlapec se ponesrečil. Odškodnina. T. J. Sp. V. 32. 17 letni hlapec se je pri spravljaju dreves, ki so se potrebovala za stavbo stiskalnice, ponesrečil in zlomil levo nogo. Gospodar ga je pustil le slabo zdraviti, tako da je sedaj hlapec nesposoben za delo, odnosno zaslužek. Vprašate, kakšno odškodnino bi smel fant zahtevati od gospodarja. — Po občem drž. zakonu je dolžan službodajalec v primeru, ako službojemnik oboli (pri čemer med bolezen šteje tudi delanesposobnost radi nezgode), dajati službojemalcu poleg denarnih prejemkov oskrbo in zdravniško zdravljenje ter potrebna zdravila, a le do štirih tednov, ako je trajalo službeno razmerje že pol leta. Ako pa je trajalo službeno razmerje manj kot pol leta, a najmanj 14 dni, pa je dolžan gospodar dajati dajati le za dobo 14 dni. Kaj več poškodovani hlapec ne bo mogel zahtevati, razen, ako bi se mu posrečilo dokazati, da je nezgoda, odnosno njegovo poškodbo pripisati krivdi gospodarja. — Ako je gospodar navaden kmetovalec, ki je le v svrhu slučajne potrebe (popravljanja, odnosno postavljanja stiskalnice) dal posekati kak les v svojem gozdu, ni bil obvezan prijaviti hlapca v svrhu zavarovanja pri OUZD, tako da hlapec tudi od slednjega urada ne more ničesar zahtevati.

**PAZITE PRI
BATERIJAH
na znamko
CROATIA**

Debele svinje (špeharji). Dolenji Logatec in Kranj 8 din, Ljubljana domači 8—8.50 din, sremaki 9—9.50 din kg žive vage.

Drobnica. Ovece 3.25 kg, koze 3.25 din kg, kokoši 12 din kg, raca 12 din kg, gos 12 din kg žive teže.

Ostali produkti

Cene ostalim življenjskim potrebščinam se od zadnjč niso bistveno spremenile. V porastu je cena krmi, kar je vzrok spomladanske suše. Po trgih in sejniščih se prodaja zelo veliko semen. Seme korenja se prodaja po 32 din kg, seme krmske pese 9 din kg, seme detelje pa po 12 din kilogram.

Sejmi

8. maj: Florjanov sejem v Brežicah in Črni živinski in kramarski v Črensovcih in pri Sv. Nikolaju v Polju; svinjski v Središču — 9. maj: tržni dan s svinjami v Dolnji Lendavi; svinjski v Ormožu; živinski v Ljutomeru, Mariboru in Dravogradu — 10. maj: svinjski v Celju in Trboviah — 11. maj: tržni dan s svinjami v Turinju — 12. maj: svinjski v Mariboru; živinski in kramarski v Lembergu, na Planini (okraj Smarje pri Jelšah), v Slovenjgradcu in Teharju — 13. maj: svinjski v Brežicah, Celju in Trboviah.

Ako pa bi se gospodar obrtoma počel s podiranjem dreves ali postavljanjem stiskalnic, bi bil moral hlapca prijaviti pri OUZD; če ga ni on, se lahko naknadno prijavi hlapec sam ter zahteva, ako je pridobitno nesposoben, primerno rento.

Sprejem v banovinsko vinarsko in sadjarsko šolo v Mariboru. J. D. P. Pouk v tej šoli traja dve leti, v šoli pri Sv. Juriju pa le eno leto, odnosno dve zimi po pet mesecev. V glavnem se v obeh šolah poučujejo isti predmeti, v mariborski nekaj več in v večjem obsegu. V obeh se plačuje po 300 din mesečno za hrano, stanovanje in pouk, štipendistom pa se ta oskrbovalnina zniža do 100 din (pri Sv. Juriju), odnosno 75 din (v Mariboru) po premoženjskih razmerah. O višini štipendije odloča banska uprava, nudijo pa štipendije tudi okrajni kmetijski odbori. Prošnje se vlagajo običajno do 15. avgusta vsakega leta. Priložiti je treba krstni list, domovnico, zadnje šolsko spričevalo, npravnstveno spričevalo, izjavo staršev, odnosno varuha, s katero se zavežemo plačevati stroške šolanja, obvezno izjavo staršev ali varuha, ki reflektirajo na banovinsko ali kako drugo štipendijo iz javnih sredstev, da bo njih sin ali varovanec ostal pozneje na domači kmetiji, v nasprotnem primeru pa povrnejo zavodu sprejete zneske podpore iz javnih sredstev. Prošilci za štipendijo morajo priložiti tudi davčno ali občinsko potrdilo o velikosti posestva in višini letnih davkov.

OUZD ukini plačilo rente za čas vojaške službe. S. L. Leta 1934 ste se pri delu ponesrečili ter izgubili levi mezinec. Spoznali so Vas za 20% delanesposobnega ter Vam priznali 70 din mesečne rente. To rento ste v redu prejeli, razen skozi 12 mesecev, ko ste služili pri vojakih. Vprašate, ali imate pravico zahtevati izplačilo zadržane rente. — OUZD nikakor ni imel pravice ustaviti Vam izplačevanje rente le iz razloga, ker ste služili pri vojakih, odnosno bih tam oskrbovani. Vprašajte najprej (lahko pisмено) pri OUZD v Ljubljani, kakaj Vam niso 12 mesecev izplačali rente. Dvomimo, da bi imel OUZD kak utemeljen razlog za ukinitve plačila rente, ker ste izgubili mezinec in se torej delanesposobnost ne more odpraviti. Ako Vam je OUZD ukinitel izplačevanje rente brez utemeljenega razloga, ga boste morali tožiti na izplačilo zastalnih rent in sicer pri sodišču delavskega zavarovanja v Ljubljani.

Doplačilo primanjkljaja k renti za leta 1919 do 1935. M. B. V stari Avstriji ste se ponesrečili in Vam je bila priznana renta 60 kron. Od leta